

СУРЬЯД ҮНЭН

Бурядай обкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Советэй, Министруудэй Советэй орган
(13297) 1970 оной декабрин 8, вторник Сэн 2 мүнгэн

АБАЛГАДАА ЭРТЭЭНЬЭЭ БЭЛДЭХЭ ДООРОО ОРОЛДОЖО, АМЖАЛТА ТУЙЛАХА

Денинэй орденто совхоздо ажалла бэр-солотой хонишод хэр шон байн гэшэ. Инаан амжалтые ур-бури арьбахха, хонишод алдар суе хэ ябах гэжэ бидэ хонишод багал оро-лдожэ.

Зэдн аймагй Борьбой Г. Л. РАБДАЕВАЙ совхозой ахалагша хонишон хөөрөөнөө хаанугуй хэрэгдэхээр нэгэн адли заабари бин болгоо хаан, зохиод нэн гэжэ ханагана. Тингэбэл, хонишодто хүнгэн болохо, залушуулые энэ мэргэжэлдэ хурахада таатай болохо бэлэй. Энээнэй ашаар лэ хайн үрэ дүн туйлааг хонишодной олон болохо бишуу.

Бидэ хүүлэй үедэ хонидо намар хожомшог, октябрин 1-нээ ороондо оруулжа эхилдэг болобоид. Юуб гэхэдэ, август соо, сентябрыдашэ тала газартай манай Борьбо нютатга ехэ халуун байдаг. Энэ үе соо халуунда хонид түргэн ототой болохо гүэдэггүй юм. Тингээшье хонидо үбэл эртэ түрүүлхэ гэрлэхэ үблэ тэжээлээр дутамаг, дулаан хайн байраар хоморби.

Харин намарай харуундэ хонидой таряанай хурида бэл-шээгдэжэ хайса таргалаад, хүсэ шадал гүйсэд абаад байхадань, богонхой болзор соо үржүүл-дэгби. Түрүүн 10—15 хоног урид хусануудаа отара дээрэ асараад, торджио, хайса эдэ-лүүлжэ эхилдэгби. Тингэхэдэ хонид түргэн ототой болодог гэжэ ханагаша. Намаржа, зарим хонидые дахин үржүүлжэрхихэ ушаршые болодог. Ехэл нарлха хүдэлжэ сарнай эрээ.

ХУРЫГАН—НООБЬ ЕХЭТЭЙ ХОНИН БОЛОДОГ

Хурун шэмэ ехэтэй, болок элбэгтэй тэ-лэдэгдэ дээрэнхэ хонидой ноонон үхэн урланугуй, эхээр гэздэнэ. Хоёрдохоор, хуруулаа, бусадшые зоотехническэ хүдэлмэ-гүй, нооно ехэтэй үүлтэрэй хонид зүбөөр үхсэбарилдэгэнгүй гэшэ.

Хойшодоо манай республикын ажакнуудта ямар зэргын нарин нооотой хонид бин болохо ёһотой бай-нанин мэдээжэ. Мүнөөшье колхоз, совхоз бүхэндэ тини хонид бин болохой. Имангал тэдэ хонидо та-нижа, бултынь ноонолоод, хэды шэнэн нооно, ямар түл үгэдэгтэнь мэдэжэ байха ёһотойди.

Хонидой үүлтэр хайжаруулаа хүдэлмэри Сэлэнгын совхоздо, Хэжэнгын аймагй Заганын совхоздо, Ивалгын ОНХ-да, Сэлэнгын аймагй Карл Марксын нэрэмжэтэ, Башуурэй «Нобедэ» колхозуудта нилдэ гуримшуулагдаа гэжэ тэмдэглэхээр. Эдэ ажакнуудта олон хониды зунагтан түрүүшынхэ үржүүлжэ арга олгогдонхой.

Зүгөөр хониды түлгэ байхадань бэшэ, харин заа-бол зунагтань түрүүшынхэ үржүүлжэ хэмди гөһөн ханагашууд республика доторнай үргөөнөр дэлгэрээ. Энэ юн дээрэнхэ болоно гэхэдэ, ажакнуудта хурь-га, түлгөнүүдые хайнаар харууналха, адуулуулжэ хэр-рэг анхарганагүй бишуу. Хэрбээ хурьгадаа эхлэнэ халаха үедэнэ 27—28 килограммтай, жэл халахадтайн 40 килограммтай болжо шадаа наа, тини эсудал табигдаагүй байга. Тинимээнэ сааша-да хурьгадаа, түлгөнүүдые хайнаар томо болгохо хэ-рэгтэе онсо анхарха болонобди.

НАЦИОНАЛЬНА ОКРУГУУДНАА МЭДЭЭСЭНЭ:

ОРОШОДОЙ АМЖАЛТА

НАРЬЯН-МАР. Ненец национальна округой орошод РСФСР-Министруудэй Советэй, ВЦСПС-эй дамжууллын Улаан тусые зохио жэлээ баржа байна. Ажакын гол нолбори оро үхсэб-дөөр амжалта туйлганай тувэл энэ Улаан тусга хүртээн юм. Ажакын энэ ушөө мэжэ барта мэдээлэ абта. Хүдөө ажа-га хүжөөжэ хэрэгтэ амжалта туйлганайн тувэл СССР-эй ИХ-гай Главна комитет Ненец национальна округе Хүндэл-дипломсор шагнаба.

НЕНЕЦ НАЦИОНАЛЬНА ОКРУГ (ТАСС-ай корп).

БАГА ЯНАТАНКАЙ ЕХЭ ЗОЛ ЖАРГАЛ

ПЕТРОПАВЛОВСК-КАМЧАТСКИЙ. Корья национальна округе 40 жэлэй ойдо зориулагдана выставкэ нээгдэбэ. Тэндэ та-данаан документнууд, фото-эраууд, диаграмманууд Камчаткын шад арал дээрэ ажаллуудаг бага яһатай-корья, чукча, эвенк, чукоткуудэй ажабайдалади гайхамшаг хубилалтанууд тухай, асан эгээл холын хизарай гээдэнэй байн экономикаын, соёл эрэлэй эрид түрэнөөр урлан тухай хөөрнэ.

ЧУКОТСКОЕ НАЦИОНАЛЬНА ОКРУГ. (ТАСС-ай корп).

АНАСАМБЛИН ОЙ

АНАДЫРЬ. Манай оройн зүүн-хойто зүгтэхи чуко-эскимос дун ба хатарай түрүүшын тухай ансамбль 40 жэлэйгээ оид тэмдэглэбэ. Чукачууд, эскимосчууд тинх үеэр ансамбль эмхидхэн, СССР-эй эзэн зүүн зүгтэхи Улаан хотодо өмдэжүүлжэ өөрсэ ис-кусство харуулаа нэн. Тус коллектив тэрэ эгээр оройн олоо го-родууд, хувөө нотагуудта, хилин саацуурны хабала харуулаа.

КОМИ-ПЕРМЯГАЙ НАЦИОНАЛЬНА ОКРУГ. (ТАСС-ай корп).

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЭИ ПЛЕНУМ ТУХАЙ ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

1970 оной декабрин 7-до КПСС-эй Цент-ральна Комитедэй Пленум болобо.
Тус Пленум «СССР-эй арадай ажакые 1971 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай» СССР-эй Министруудэй Советэй Түрүүлэгшын орло-шо, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ нүхэр Н. К. БАЙБАКОВОЙ, «СССР-эй 1971 оной гүрэнэй бюджет тухай» СССР-эй финансын министр нүхэр В. Ф. ГАРБУЗОВАЙ элдхэл-нүүдые соносожо, зүбшэн хэлсээ.
КПСС-эй ЦК-гай Пленум Советскэ Союзай Коммунист партиин ээлжээтэ XXIV съездые 1971 оной мартын 30-да зарлаха гэжэ шиинд-хэбэ.
Пленумэй түгэхэлдэ КПСС-эй ЦК-гай Ге-неральная секретарь нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВ үгэ хэлээ.
Зүбшэн хэлсэгдэн асуудалнуудаар КПСС-эй ЦК-гай Пленум зохио шиндхэбри-нүүдые баталан абаба.
КПСС-эй ЦК-гай Пленум хүдэлмэрээ дүүр-гээ.

СССР-ЭЙ АРАДАЙ АЖАХЫЕ 1971 ОНДО ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБЭЙ, СССР-ЭЙ 1971 ОНОЙ ГҮРЭНЭЙ БЮДЖЕДЭИ ПРОЕКТИИД ТУХАЙ КПСС-ЭЙ ЦК-ГАЙ ПЛЕНУМЭЙ ТОГТООЛ

СССР-эй арадай ажакые 1971 ондо хү-жөөхэ гүрэнэй түсэбэй, СССР-эй 1971 оной гүрэнэй бюджетэй проектинуудые гол түлэб хайшааха.
СССР-эй арадай ажакые 1971 ондо хүжөө-хэ гүрэнэй түсэбэй проектые, СССР-эй 1971 оной гүрэнэй бюджетэй проектые СССР-эй Верховно Советэй зүбшэн хэлсэгдэ таби-хые СССР-эй Министруудэй Советтэ даал-гаха.

КПСС-ЭЙ XXIV СЪЕЗДЫЕ ЗАРЛАХА БОЛЗОР ТУХАЙ КПСС-ЭЙ ЦК-ГАЙ ПЛЕНУМЭЙ ТОГТООЛ

Советскэ Союзай Коммунист партиин ээлжээтэ XXIV съездые 1971 оной мартын 30-да зарлаха.

МАШИНА, ТРАКТОР ЗААБАРИЛХА МАСТЕР-СКОИИМУДА АЖАЛ ХАЙНААР ЭМХИДХЭХЭ, ЗААБАРИЛГАДА ТҮРҮҮ ОНОЛ АРГА ЭДЭБХИ-ТЭЙГЭЭР ХЭРГЭЛЖЭ, ТЭНДЭ АЖАЛАЙ БҮ-ТЭЭСЭ ДЭЭШЛҮҮЛХЭ ГЭШЭ МҮНӨӨДЭРЭЙ ШУХАЛА ЗОРИЛГО.

Турал партингаа XXIV съез-дын хүндэлдэ социалис мурь-сөөндэ оролсон, Бэшүүрэй айма-гай «Дружба» колхозхойндой үүхэсэлье хайшаан дэмжээжэ, манай бригадын хонишод эрхэ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриинэ 105-наа үсөөн бэшэ хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриинэ 4,9 килограмм нооно хайшаха ул-га абанхай. Энээнэ бэлдүүлхын тула хүсэ шадалаа гамангуй хүдэлжэ сарнай эрээ.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДА, ТРАКТОР, МАШИНАУДАЙ ЗААБАРИЛАГДАЖА БАЙНАН ТУХАЙ 1970 ОНОЙ ДЕКАБРИН 1-НЭЙ МЭДЭЭН (4-ДЭХИ КВАРТАЛАЙ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЭ ПРОЦЕНТЭЭР)

Аймагууд	трактор	комбайн	плуг	селекц	культиватор
Баргажанай	73	—	13	65	8
Башуурэй	60	—	75	90	8
Зэдн	52	—	36	112	—
Ярууны	29	—	5	9	—
Загарайн	54	—	50	55	—
Захаминай	85	—	53	21	17
Кабанскын	64	50	50	42	—
Хэжэнгын	43	—	20	—	—
Хянгын	30	167	26	80	21
Мухар-Шэбэрэй	55	13	85	55	—
Прибайкалын	40	—	84	71	—
Сэлэнгын	65	—	43	74	22
Түнхэнэй	41	—	79	70	440
Улаан-Удын	29	—	220	112	—
Хорин	47	—	—	26	16
Республика бүхидөө	52	17	54	61	60

ЗОРИГЖОД ХҮДЭЛХЭДЭ УРМАТАЙ

Ойн байрай жэлдэ Цагаан-Усанай гүүртэдэ 1775 центнер хү хааха түсэбэй хүргэгдэхэдэ, тэндэхи отделенин, фермын хү-тэлбэрилэгшэд, зарим хаалишад тэрэнэй дүүргэдэхэ байханда хүсэд этигдэггүй хэн. Юуб гэхэдэ, нимэ ехэ хүн урдань хаа-гаагүй байгаа ха юм.
—Манай хаалишад, мал адуу-лагшад нүүгээрэ дутаха юм.— гэжэ хаалишан Клавдия Бурак-овагай коллективийнээ суглаан дээрэ хэлэхэдэн, хүн бүхэн хү-сэ ороондоо болоо бэлэй.
Хабарай тэнгэринь хагсуугай-да, гүүртэдэн үбэ тэжээл хомор байха, жэлэй эхиндэ тэдэнэр биратай хү хаажа шадаагүй. Тингээшье зунай харануудта, хүршэ Сэлэнгын совхозой ха-алишад, малшадтай урядаа харуу болон, эндэхи коллектив эр-шэмтэй шангаар ажаллаха ороо.
Жэлэй 9 харын дун гаргахад-да, энэ гүүртын малшад 2077 центнер хү хаагааг байгаа гэжэ, али жэлэйнгэ түсэб 117 процент бэлүүлжэ байхан. Тингэжэ эдэнэр октябрь, но-ябрь харада түсэбнөө гадуур нилдэжэ ехэ хү хаагаа. Жэшэнь, октябрь харада эндэхи хаали-шад 165 центнер хү хаажа, совхозой дирекцин хурган даабариен 103,5 процент дүүр-гээн юм.
Энэ гүүртын малшад Зэдн-гэ аймаг дотор дэлгэрэн мурь-сөөндэ хоёрдох хуури батаар эзэлээ. Тэдэнэрие Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Наринай фермынхид ажика гара-хан байна.
Ямар аргаар Цагаан-усанай-хид нимэ амжалта туйлана? Эгээл түрүүн энэ гүүртэдэ үдэр-лэй гурим наринаар баримта-лагдааг. Энэ гурим совхозой мэргэжэлтэд, дүршэлтэй малшад хамта эхлэхон байха юм. Үнээд нэгэл хэмдээ хаагдааг.
Мүнөө үнээн бүридэ 35 ки-лограмм силос, 2 килограмм буй-дуулагдахан тарга талханай зүйл сүүдэхэ соо үгтэнэ. Мүн обесой голоомо, зөөлнө адюу-лэгдэнэ. Үдэрэй дулаанда дугын бэлшээрэдэ үнээд гаргагдана.
Энэ гүүртэдэ шадабаритай, ажалла бэрхэ хаалишад олон. Тэдэнэрэй тоодо Клавдия Бурак-ова, Александр Шербакова, Анна Гаскова болон бусад оро-но. Эдэ хаалишад хү хааха жэ-лэйнгэ түсэб бутлангаа урид дүүргээн байна.
А. ЕЛИСЕЕВ.
«Зарчный» совхоз.

АРАДАЙ ТЕАТРАЙ ЗҮЖЭГ

ШЭТЭ. Агын буряад национальна округой арадай театрай үбэ-лэйн сезон эхлэбэ. Бурядай мэдээжэ драматург Ц. Шагжинэй «Будамшүү» гэжэ зүжэгөөр хүгжэмтэ комеди найруулжа, улад зондо харуулба.
Шофер Балжинима Балжиров, библиотекарь Долгорма Еши-доржиева энэ комедийн гол рольнуудые гүйсэхэдэ. Зүүн-Сибирин соёлой институт дүүргээн Эрдэм Зундөөс колледжэ бэлдэжэ табла.
Арадай театрай коллектив мун бага Я. Макляревскийн, Н. Ра-портны, «Веснамай баллада», нотнай литератор Н. Баданжибов-ной «Сэнхир тоолоннууды» («Голубые сопки») гэһэн зүжэгүүдые шэнэ сезон соо харуулаха юм.
Уран хайнаан бүжэгэй артистнууд округой тосхондун болон хууөө мотагуудта зүжэжэ табихаа гарахаар бэлдэжэ байна.
АГЫН БУРЯАД НАЦИОНАЛЬНА ОКРУГ. (ТАСС-ай корп).
НОНИН ЗҮЙЛ ОЛДОБО
ПЕРМЬ. Коми-Пермягай национальна округой хойто зүгтэ шнэ-жэлээ хэмэ эхлэн Ураалай университетэй археологийн экспе-дици үнэгэршэ зан улганга хонин юмжүүлжэ ололон байгаа. Ка-ма мурнэй эрбедэхи Асафоново гэжэ тосхойн захдаа олоо үлэ-гдэмүүдтэй хүррэй газар олодо. Ураалай газар нотагуудта хэдэдэ археологическэ малталгын түүхэдэ түрүүшынхэ шимэ хонин зүйлүүд элирүүлэгдэбэ.
Тэдэн манай эрын III-VII зуун жэлдэ хабаатай гэжэ эрдэм-тэд тодорхойлоо.
Малтахдаа гараан хэрэгсэлүүд наринаар шнэжээгдэжэ байна.
КОМИ-ПЕРМЯГАЙ НАЦИОНАЛЬНА ОКРУГ. (ТАСС-ай корп).

Нүхэр Е. А. Фурцева
Ленинэй орденээр шагнагдаба
Совет гүрэнэй үмэнэ габьяатай байханай түлөө, жара нага гүй-сэлтэнэй дашарамдуулан, СССР-эй Верховно Советэй Президиум СССР-эй культурын министр нүхэр Фурцева Екатерина Алексеевна Ленинэй орденээр шагнаба. (ТАСС).

ДЭЭДЭ ХАЙРА
Ажакын ба культурна байгуу-лалтада, промышленна үйлэдбэ-рине, илангаа машина бүтээлгын халбаринуудые хүгжүүлхын та-лаар табан жэлэй түсэбэй даал-гаваринуудые дүүргэлдэ городын ажалшад ехэ амжалтануудые туйлганай түлөө СССР-эй Ве-рховно Советэй Президиум Росто-на-Дону городые Ленинэй орде-ноор шагнаа. (ТАСС).

Промышленна үйлэдбэринэ хү-гжөөхэ талаар табан жэлэй түсэбэй даалгаваринуудые дүүргэлдэ гор-одын ажалшад амжалта туй-лангай түлөө СССР-эй Верховно Советэй Президиум Гомель гор-одые Ажалай Улаан Тугай орде-ноор шагнаа. (ТАСС).

Ф. Э. Держинскийн
нэрэмжэтэ сэрэгэй инженеряе академи Октябрин Революцин орденээр шагнагдаба
Мэргэжэл ехэтэй командна, ин-женеряе ба научно-педагогическэ кадринуудые бэлдэлгээр, сэрэгэй эрдэм болон техникэ хүгжөөл-гөөр ехэ габьяатай байханай тү-лөө СССР-эй Верховно Советэй Президиум Ф. Э. Держинскийн нэрэмжэтэ сэрэгэй, инженеряе академи Октябрин Революцин орденээр шагнаба. (ТАСС).

ТАБАН ЖЭЛЫЕ
БОЛЗОРНООНЬ УРИД
КУРГАНСКА ОБЛАСТЬ
Курганска областинь промыш-ленностин хүдэлмэрилэгшэд үй-лэдбэринэ юрэнхэ хэмжээгөөр та-бан жэлэй түсэбые болзоорноо урид, декабрин 5-да дүүргэбэ. Продукци гаргалга 1,6 үлүүтэй да-хин нэмээ. Энэ ургалтын 70 про-центнь ажалай бүтээсые дээшэ-дүүлнэй ашаар абтаа. (ТАСС).

БУРЯДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ
НУХЭР Ц. Ц. МИТЫПОВТЭ БУРЯДАЙ АССР-ЭЙ КУЛЬТУРЫН ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ ГЭНН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ
Хэлбэл, радио болон телевидение хүгжөөхэ хэрэгтэ габьяатай бай-ханай түлөө Бурядай АССР-эй Министруудэй Советэй даргадхи Ради-дамжуулгын ба телевидения комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Цыре-пий Цыдыпович Митыповтэ Буря-дай АССР-эй культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ гэнн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.
Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшын орломо А. СЫРЕНОВ.
Бурядай АССР-эй Верховно-Советэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.
Улаан-Удэ, Советүүдэй байшан, 1970 оной декабрин 7.

БУЛТАНАЙ ХҮСӨӨР, ОЛОНОЙ ОРОЛДОСООР

Вольфрамай, молибденэй руда малтан абадаг, шанаржуудаг манай комбинатай коллектив амжалтатайгаар ажаллана. Эдын комбинат СССР-ий үнгэрт металлургин промышленностин түрүү, республиканы тоо предпринятиудай нэгэн.

Коллективийн туйлаан амжалта эли. Бүтээсэн социалис мурсыонд нэгэнтэ башэ түрүүлэн, дамжуулган Улаан тутта оло дахин хүрлээн байна. Манай коллектив Агууезэ Октябрийн 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мурсыонд амжалта туйлаанайгаа түлөө дурсаада Улаан тутта хүртөө бэлэй. Энэ амжалтаа арьбадан ажаллажа, урагшаа шууд дабхан, В. И. Лениней 100 жэлэй ойе нэрэтэй түргэйгөө утгайн байна. КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Советэй Президиумай, СССР-эй Министруудэй Советэй болон ВЦСПС-эй Ленискэ ойн барай грамотаар шагнагдаа.

Хуушан фабрике шөнөхөн хуушангай, шэнье барихаа экономичка талараа ашагтайгай бага гаргашатайгаар, үйлдэбэри зогсоонгүйгөөр барилга хажэ болохо арга элирүүлгээ. Шэнэ фабрика бариха болоо хаа, олон хүдэлмэришэд хэрэгтэй болохо, тухээрэлгэ захича асаруудтар сажыше халаха байба. Комбинатай коллектив нимэ шиндхэбэри абаад, шөнөхөн байгуулган хүдэлмэри хажэ ажилээн хэн. Молибденэй концентраттай орондо вольфрамай эхэ концентрат үтгэдэг болоо.

Энэ хэрэгтэ комбинатай хүтэлбэрилгэшэ, гол мэргэжэлтэднээ гадна, урлан нарижуулагчид эдийнхитэйгээр хааадаасаа. Руда бутаруудад түгээрэлгын бүтээсэ дээшлүүлжэ, шанаржуудха арга нарижуулан хайжаруудха, ондоо олон шуудал асуудал тэдэнэр шиндхэсэ. Бүхэ коллективэй бодомжотой хайнаар ажаллаһан ашаар фабрика богони болзоо со хальбан заһабарилгалаһан, үйлдэбэрин хүүсүн үргэлжэлүүлжэ байна. Тингэжэ оройнойн промышленностда шухала хэрэгтэй вольфрамай концентрат үгтэжэ байна.

Бүхэ коллективнай шэн зоригто ажалтаараа табан жэлэй хугасада хайн үр дүн туйлаа. В. И. Лениней зуун найнай ойн жэлдэ хүдэлмэришэд ажалдай вахтада жагсаад, тэрэнэ бүхэн жэлэй туршада үргэлжэлүүлжэ байна. Ойн хүндэлэлэй социалис мурсыонд оролсон хүдэлмэришэд хэлэһэнэ хүсэлдүүлжэ, хараһан зорилгоо бодото дээрэн бэлдүүлжэ оролдоо. Холтоной рудингай К. В. Камышечевай, Ю. А. Суходоевой даадаг зайбингудтай бригаданууд социалис мурсыондэ онсо шагларха, та-

бан жэлэйгээ даабари болзоорһоо коло урид дүүргээ.

Тус рудингай А. М. Колодиной хүтэлбэрилгэг бригада табан жэлэйгээ даабариене 1970 оной апрелин 20 болотор дүүргэхэ уяда абаан аад, тэрэнэ коло уридшалан дүүргэһэн байна. Түрүү бригадын коллектив мартын нэгэнһөө эрхэ жэлэй түсөөбөө ажаллана. Ажалай ленинскэ вахтыне үргэлжэлүүлжэ байгаа бригадын гашууд энэ жэлые амжалтатайгаар түгэхэхэ зорилготой. Жэлэй 10 харын туршада даабаринаа гадуур хэдэн арбаад тоино руда малтан абаа.

Первомайскэ рудингай эскаваторай машинист Алексей Тимофеевич Чигарев, Холтоной рудингай проходчик Казимир Лодыгович Войтун, шанаржуудган фабрикан хүдэлмэрилгэшэ Елизавета Ивановна Грыдина, дүүжэн харгын электрослесарь Дмитрий Афанасьевич Козлитин, заһабарилгын механическа заводой токарь Владимир Григорьевич Стрелков, капитальна барилгын управленин комплексно бригадэе даагша Иван Семенович Бочкарев комбинатай хамтын амжалта туйлаха хэрэгтэ горитой туһа нэмэри оруулан юм. Социалис мурсыондэ шаглархан эдэ нүхэдэй нэрэ Захамингай аймагай Хүндэлэлэй самбарта бэшгэдэнхэй.

Абаан уялгаа бодото дээрэн бэлдүүлһэн түрүүлжэ тоолохон бэрхэтэй юм. Үйлдэбэрин 40 гаран түрүүлжэ комбинатай Хүндэлэлэй самбарта мун ээ бэшгэдэ. Холтоной рудингай зайбингүүд Д. И. Самбилов, И. И. Иппе, Первомайскэ рудингай буровой станогой машинист И. А. Брыков, шанаржуудган фабрикан хүдэлмэрилгэшэ Н. В. Козлова, модо бэлдэхэлэй цехэй модохон К. И. Максимов, Сангинай карьерэй машинист И. И. Линкер, барилгын материалжуудай бөшиниша А. М. Бутина болон бусад олон түрүүлжэ даабаряа холо үлүүлэн дүүргэдэг.

Ажал хэрэгтэ хайн малаха, үнэн зүрхэһөө оролдодог хүдэлмэришэдэй эрхэй коллектив үрдахи зорилгоо амжалтатайгаар бэлдүүлхэр хээсээдэ бэлэн. Коллективийн урда техническэ, экономичкаше ороо зорилгонууд табигданхай. Үйлдэбэри үргэхэхэ, шанаржуулган шөнэ фабрика бариха дүүргэхэ, рудана концентрат абагыше эхэлхэхэ, мун ондоошыне харуусалгатай зорилго ойрн сагта шиндэхэ хэрэгтэй юм. Продукци абалгыне, руда малталгыне доошуулангүйгөөр энэ зорилго бэлдүүлгэдэ ёһотой. Техническэ эбэлжэлтэ туйлаһанай, үйлдэбэрин амхидхэл нарижуулан хайжарууланай ашаар эхэ продукци үйлдэбэрилхэ, руда шанаржуудха гэжэ коллективнай хараалаад, партинн XXIV съездин хүндэлэлэй социалис мурсыондэ оролсонхой.

В. КОРЯКОВЦЕВ, Эдын комбинатай ажалай болон сални хүлгэнэй таһагай начальнигай орлогшо.

Улаан-Удын нарин сэмбын фабрикан хүдэлмэришэд болон алба хаагшад табан жэлэйгээ түсөөбөө хубилжа даабариене үшөө нүүнэ харда дүүргээ хэв. Мүнөө нүхэр Земцова нарин нартэй сэмбэ нэхэжэ, халаан бүрингөө даабари 115 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

А. МАНТАЕВАЙ фото

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

Хүдөөгэй барилгашад үнэргэжэ байгаа энэ табан жэлэй хугасаада анал үрэтэйгөөр ажаллажа гараа. Хүдөө тохонуудаа олон шэнэ барилга урган бодоо. Барилгын организациондыне индустриальна үндэһэ хууригтай болгохо талаар түрүүлжэн алхам хэһэн байна. Эдэ бугадые «Буртэжэколхозстрой» нэгдэлэй организацинуудай хэһэн ажалай жэшээ дээрнээ хаража болохо.

Сэлэнгын нүүдэл колонныне абад үзэе. Тус колонно табан жэлэй түрүүлжэн жэл—1966 ондоо 287 мянган хүдэрэй барилга хэһэн байбад, түгэхэхэ жэлэй 10 хара соо 696 мянган түхэрэйгэй элбэ барилга бодхон байна. 1800 эбэртэ бодо малай, 8600 хонидой байха байра барилгаа. Хамта дээрэ 2000 дүрбөлжөн метр байрн талмайтай гэрнүүд колхозуудта баригдажа тусгаалгэдэ. Ондоошыне барилга эрхилгэдэ.

Хамтын тэмсэлэй хэзэригэй хайн үр дүн харуудалгыне дээжэ. Мэргэжэл шадабариа шэлүүлжэ, түрүү дүй дүй шудалжа байһан хүдэлмэришэ барилгыне хайн шанартайгаар шалдаг болоо. Тэдэнэй энэ арьбажа дүүргэһэн барилгашад табалаа хайн шанартайгаар сэргэлтэйгээр тухаан аймагта. Онхожоруулам нүүдэл долын хүдэлмэришэд ажал түлөөһөнэй шэнэ гурам хэһэн байна. Колоннын бүхэ мүчэ нүүдэл 81 процентын ажарыне шалгалтын гурам хэрэгжэ, шалгыне хараалаһан саг болсоон тухаанай түлөө шэлүүлгэдэг. Түлөөһөнэй шэнэ гурамда оройн бригаданууд барилгануудыне саг болсоон тухаан, шалда хүртэнэ. Тингэжэ барилгашадэй сайн дүр дээшлэжэ, дунда ээргээр 178 түхэриг болонхой.

Барилгашад табан жэлэй сэмбэ болзоорһоо урид түлөөһэндэ урматай. Партинн XXIV съездын хүндэлэлэй амжалта вахтада жагсаад, социалис уялга абаа. «Буртэжэколхозстрой» нэгдэлэй бусад организацинуудай дундаһаа социалис мурсыонд нэгэнтэ башэ түрүүлжэн юм. 3-дахи кварталай хүнөөр дахиха дачжын Улаан тутта, мунган шалдэ төһөн байна.

Колоннын барилгашад манай индустриальна баазтай долоо, арга болзоомоо элбэр хэрэгжэ асуудалда саг үгтэжэ анхарал халагуудна. Тингэжэ бетон хонисо бэлдэхэ, гамаал зүйлсүүдыне үйлдэбэриг уел барилга байнхай. Тэрэ түргэн саг соо бариха дүрбөлжөн барилгада эдэ зүйлсүүдыне эхээр хэрэгжэ аргатай байр Мун хабаргалмал түрэр-конструкци хэжэ полгонг элбэ түхээрэгэхэ болоо. Гадна хөөрөөхэдэ, модон хэрэгжэ гээжэ цехүүдыне барилга, барилгын эдэ материалнууд халгахаа. Барилгын шал хайжаруулхын, болзоорһоо гадхалхын, оройн үнэ сайн харуулхын тула модоной шаһаар хэгдэнэ плитэ, хийн хэрэгжэдэг болоо.

Хүдэлмэришэдэй мэргэжэл шадабарий хайжарууланай ашаар ажалай бүтээсэ улам дээшлүүлэгдэнэ. Шулууса, модоно дараалангыне үналдаг уялуурин хөөр системэ заһабарилгада, нэгэ уялуурин системэ Куадрикска горхон дээрэ тагагдаа байна.

Д. ДАШНОВ, манай корр. Хаагтын аймаг.

Дмитрий Михалевиич Тютрин Улаан-Удын приставдэ гушаал шажуу жэл соо механикаар ажаллажа байна. Дүй дүршэлтэй энэ хүдэлмэришэн ажалдаа наринаар хандадаг, ходоодо даабаряа үлүүлжэ дүүргэдэг. Мүнөө үһэн дээгүүр тамадаг край заһабарилжа байнхай. Энэ крайна түрэгөөр, хайн шанартайгаар заһабарилжа, партинн XXIV съездыне нэрэтэй солотойгоор утгахын тула шэнэ уялга абаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Н. Тютрин. С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

САГААН ЭДЭЭН ҮБЭЛШЬЭ БИЛТАРНА

Түрэл партингаа XXIV съезды ажалай эрхин бэлдүүдээр утгаша гайн социалис мурсыонд республика доторнай үдэр эрхэ бүри үргэдэгжэл байна.

Энэ мурсыондэ оролсоһон «Дружба» колхозой малшад, хаалишад үзэр малга гүбээд хайнаар буйлуудалдан тэжээлээр хангажа, оролдоосотой хайнаар харуулажа байнхай. Энээнэй ашаар мүнөө тус колхоз үнэ-гэргэшэ жэлэйһинэ 1,5—2,0 дахин эхэ һу абадаг болоо. Энэ хэрэгтэ илангаая эхэ хубитана Нстр Бадмажопвич Хутковгой хүтэлбэрилдэг Энх-Талын комсомол-залуушуудай фермын хаалишад оруула. Оролдоосотой бэрхэ ажалараа алдаршалан хаалишадшыне энэ одон. Жэшэнь, һу хаалгаар жэлэйгээ түсөөбөө 9 хара соо дүүргэһэн хаалишан Салима Хакимова, 10 хара соо дүүргэһэн хаалишан Бибинор Аплитоновэ гэгшэхэдэй гэрэ гаймсыше колхоздоо башэ, янгансоошыне сууртаһаар үнийн Мун ленинскэ ойн баярай жэлдэ

социалис мурсыонэй түрүү эрхэ дээдэ ябаһан хаалишад Вимбату утгаша гайн социалис мурсыонд республика доторнай үдэр эрхэ бүри үргэдэгжэл байна.

КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ зорюулан, «Дружба» колхозой хаалишад түсөөбөө гадуур 800 центнер һу хааха гайн дээшлүүлгэдэмэл уядаг абаһанхай. Энэ уялгаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэдэй гэжэ хаалишад нагэн дуугаар мэдүүлнэ.

Жэй бури ажахы бүхэн тарья талхаала, нингынгээ малай үбэй гэжээд бэлдэхэжэ дүүргэхэлээ, машина техникээ заһабарилгада табиха, нуга сабишалан болон газар тарьялангаа сэбэрлэжэ, үтгэжүүлжэ эхилдэг.

Мүнөө Хүдэрин совхозой машина техникэ заһабарилгын мастерской соо хүлгэтэй. Энэнтэй хамта тус ажахын тарьяшад, механизаторнууд тарьялан, сабишалангайнаа газарыне хайжаруулажа байна.

Хөишодой анхаралда НООНОН ШАНАР ЯАЖА ХАЙЖАРАУУЛХАБ

Манай республикада нийтин мал ажалай гол халбарин хөишан ажал болдог. Мүнөө илангаая нарин ба наригтар ноононотой хонид олоор үхэбэрлэгдэнэ. Хөишодой ноонон хада физико-химическэ болон техникэше шанартайга ашаар бүд хэһэһэн болон трикотажна промышленностин тон шухала эд болдог. Мүнөө сэмбэ ноононоо нэхэһэн бүдше шанартайга талар хүсэхэ хэһэһе бүд үдэй. Тингэжэ эрхин шанартай ноонон манай промышленностда аргагүй хэрэгтэй шиу.

Төд нүүдэй жолнуудта хүсэд сэбэрлэгдэгүй, богони, гутаан, муу шанартай ноонон гүрээгэй бэлдэхэдэй пунктда бүри эхээр тушаагдадаг болоо. Энэ хадаа хон харуулагда дээрэ, нооно хайшата ба илгэжэ ажалда юрын зооветеринара эрхитэнүүдэй анхаралдаггүйһөө болон гэжэ тэмдгэлээр.

Оройнойн хүнгэн промышленностин шухала эд—ноонон шанары дээшлүүлхын тула хонид хүрэгтэйгөө үүлээр хайжаруулха талаар тон эхэ ажал хэгдэхээр байна. Эндэ хэрэгтэй хайн шанартай ноононотой хонидыне бин болгохы тула жэл бүри хонидойго ноононьше шалгажа, шарнырьше элирүүлжэ байха шухала.

Хониды муугаар эдэлүүлхэдэ (имарыше үүлэрэй хонид), ноононын үдэн аад, өөдэгтэй наринаар ургадаг. Хэрбээ хонидыне гэнтэ хонилгүгөөр байлдажэ хониды ноононын бүри нарин, мин нодөөр хараад малдээр болшоног. Тингэжэ жэл соо хэдэ дахин тэжээл дуталдажа, хонид үнэн хонид газараар наридажа, бэлхэнээр таһардаг болшоно.

Хониды муугаар эдэлүүлхэдэ (имарыше үүлэрэй хонид), ноононын үдэн аад, өөдэгтэй наринаар ургадаг. Хэрбээ хонидыне гэнтэ хонилгүгөөр байлдажэ хониды ноононын бүри нарин, мин нодөөр хараад малдээр болшоног. Тингэжэ жэл соо хэдэ дахин тэжээл дуталдажа, хонид үнэн хонид газараар наридажа, бэлхэнээр таһардаг болшоно.

Хониды муугаар эдэлүүлхэдэ (имарыше үүлэрэй хонид), ноононын үдэн аад, өөдэгтэй наринаар ургадаг. Хэрбээ хонидыне гэнтэ хонилгүгөөр байлдажэ хониды ноононын бүри нарин, мин нодөөр хараад малдээр болшоног. Тингэжэ жэл соо хэдэ дахин тэжээл дуталдажа, хонид үнэн хонид газараар наридажа, бэлхэнээр таһардаг болшоно.

Хониды муугаар эдэлүүлхэдэ (имарыше үүлэрэй хонид), ноононын үдэн аад, өөдэгтэй наринаар ургадаг. Хэрбээ хонидыне гэнтэ хонилгүгөөр байлдажэ хониды ноононын бүри нарин, мин нодөөр хараад малдээр болшоног. Тингэжэ жэл соо хэдэ дахин тэжээл дуталдажа, хонид үнэн хонид газараар наридажа, бэлхэнээр таһардаг болшоно.

Хониды муугаар эдэлүүлхэдэ (имарыше үүлэрэй хонид), ноононын үдэн аад, өөдэгтэй наринаар ургадаг. Хэрбээ хонидыне гэнтэ хонилгүгөөр байлдажэ хониды ноононын бүри нарин, мин нодөөр хараад малдээр болшоног. Тингэжэ жэл соо хэдэ дахин тэжээл дуталдажа, хонид үнэн хонид газараар наридажа, бэлхэнээр таһардаг болшоно.

Хониды муугаар эдэлүүлхэдэ (имарыше үүлэрэй хонид), ноононын үдэн аад, өөдэгтэй наринаар ургадаг. Хэрбээ хонидыне гэнтэ хонилгүгөөр байлдажэ хониды ноононын бүри нарин, мин нодөөр хараад малдээр болшоног. Тингэжэ жэл соо хэдэ дахин тэжээл дуталдажа, хонид үнэн хонид газараар наридажа, бэлхэнээр таһардаг болшоно.

Хониды муугаар эдэлүүлхэдэ (имарыше үүлэрэй хонид), ноононын үдэн аад, өөдэгтэй наринаар ургадаг. Хэрбээ хонидыне гэнтэ хонилгүгөөр байлдажэ хониды ноононын бүри нарин, мин нодөөр хараад малдээр болшоног. Тингэжэ жэл соо хэдэ дахин тэжээл дуталдажа, хонид үнэн хонид газараар наридажа, бэлхэнээр таһардаг болшоно.

Хониды муугаар эдэлүүлхэдэ (имарыше үүлэрэй хонид), ноононын үдэн аад, өөдэгтэй наринаар ургадаг. Хэрбээ хонидыне гэнтэ хонилгүгөөр байлдажэ хониды ноононын бүри нарин, мин нодөөр хараад малдээр болшоног. Тингэжэ жэл соо хэдэ дахин тэжээл дуталдажа, хонид үнэн хонид газараар наридажа, бэлхэнээр таһардаг болшоно.

Хониды муугаар эдэлүүлхэдэ (имарыше үүлэрэй хонид), ноононын үдэн аад, өөдэгтэй наринаар ургадаг. Хэрбээ хонидыне гэнтэ хонилгүгөөр байлдажэ хониды ноононын бүри нарин, мин нодөөр хараад малдээр болшоног. Тингэжэ жэл соо хэдэ дахин тэжээл дуталдажа, хонид үнэн хонид газараар наридажа, бэлхэнээр таһардаг болшоно.

Хониды муугаар эдэлүүлхэдэ (имарыше үүлэрэй хонид), ноононын үдэн аад, өөдэгтэй наринаар ургадаг. Хэрбээ хонидыне гэнтэ хонилгүгөөр байлдажэ хониды ноононын бүри нарин, мин нодөөр хараад малдээр болшоног. Тингэжэ жэл соо хэдэ дахин тэжээл дуталдажа, хонид үнэн хонид газараар наридажа, бэлхэнээр таһардаг болшоно.

Хониды муугаар эдэлүүлхэдэ (имарыше үүлэрэй хонид), ноононын үдэн аад, өөдэгтэй наринаар ургадаг. Хэрбээ хонидыне гэнтэ хонилгүгөөр байлдажэ хониды ноононын бүри нарин, мин нодөөр хараад малдээр болшоног. Тингэжэ жэл соо хэдэ дахин тэжээл дуталдажа, хонид үнэн хонид газараар наридажа, бэлхэнээр таһардаг болшоно.

АЯАР ХОЛЫН ХҮНХЭРТЭ

Согио-Хангилаа урагшаа талга гадар эхилдэг гэсэн. Заха үзүүрийн харгалзахгүй, үргэн эхэ тарлалтнууд, олоо тоото хонин хүрэгүүд нүдэ басуулха.

Хүнхэрэй тала... Өнотойд үргэн бали тала. Уни удаанше яоба хаа, заха хэсээрүү юмээ дэл үзэгдэх. Жөлэй дүрбөн сагта халхинда найгалзан байгаар Сэрэг-Нарпад, суута Баатар-Хада, манган томо Тогоон-Шулуун, добо гүбөөнүүд... Теэд Хүнхэрэй тала ганса үзээс хэлэн гоё байгаалараа суурхадга бэш ха юм. Ямарше юүтэндэ наагахагүй, жэгдээр өрбөн намарай шөрүүн болоодыне хабарай хагсуу халхинданы ажалаа бүтээгээд ээ байдаг хониндо энэ талада байрланхай. Тэдэнэр ажаллаараа Ангитаа округ соо суурхажал байдаг.

Залууные хаа, ажалаа бэрхэ хубуун гэжэ хэлсүүдэг Цедаша хониндо ороошор хоёр жөл болобо. Хоёр жөлэй турша соо Цедаша Батоевой толгойдог ажахын тоосоото хониндой бригада ялала горитой хон амжалта туйлаан байна. Бригадын бүхы дээрээ нөдөндо нэгшье толгой хони гарзалуулагүй, хонин бүрин 3 килограмм 532 грамм нооно хайшалжа, тусөөб улууэн дүүргээ, 100 эхэ хонин бүринөө 84 хурга абжаа тулжүүлээ. Харин энэ жэлдэ хониндой бригада амжалтануудаа арьбадха.

жа, дунгүүдэ бүри дэмшүүлнэ. Теэд хонин ажалда шөнө хүн аад, хайшан гээд нимэ үндэр дунгүүдые туйлажа шадааб гэжэ асуудал гараха.

Цедашатай түрүүшынхээ үнгэрээд хабар зуулаа бэлэйдди. Хониндой эртын туралтын үедэ хон. Гэр соонь хүжюун, дуутай, шууятай, залуушууд олоороо сугларан байба. Юуб гэхэдэ, Хүнхэрэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозной комсомолой эхин эмхин суглаан дээрэ комсомол-залуушуудай сакманцигуудай бригада бин болгогдоно, Цедашында эльгээгдэнэ байгаа бишуу. Тингээд лэ залуушууд нэ ерэбэн, түрүүшынхээ манаануудыс үнгэрөөд, сэдхэлээ хүдэлэнги байна болоо. Энэ хөрюусалгатай үеэр, колхозой элдэб халбарда хүдэлжэ байхан залуушууд суглаара бишуу.

Түрүү жолоонойд нэгэн Афанасий Бутин тэрэн туршаа нигжээ хөөрөө нон: «Залуушууд олоороо суглаара хүдэлхэдэ, хукуутайше, ажалыс бүтээсэгэй байна. Илангаяа Цедашында хүдэлжэ гэжэ урагштай, хүнгэн гэжэ хэлжэ хэрэгтэй. Ахалаша хониндой амжалтаашье оролдосотой, сакманцигуудаа ханаагаашье зободог. Тингээдэл бүри хайнаар хүдэлжэ дуран хүрэнэ ха юм».

Цедаша хониндой отара тушажа абахынгаа урда тээ колхоздоо механизатороор хүдэл-

жэ, тракторташе, комбайндаше буулан, харин нүүлэй үелэ автомашина жолоон, талынга харгынуудаар элдэб ашаа шэрэдгэ нон бээ. Тэрэниие түрээтэ дүйтэй хүн гэжэ нутагайхынниин хэлсэдэг. Гэбшье мал ажалда мин бэш байнаа баа харуула. Механизаторайн мэргэжэл хониншонше болоходонь хэрэгтэй байгаа.

Цедашын толгойдог звенодо нэгэ «Беларусь-МТЗ» трактор даалгаданхай. Тэрээгээрэл үбэ, түлээ шэрэхэ болоод, бусад ажаллаа хэдэг байгаа ха юм. Хүдөөдэ, илангаяа мал хаража байхан зондо ажал бардаха аал? Түл абалтын үедэ Цедаша колхозой МТМ-ээ нүгэ хуушан мотоорой дүрстэй юмээ асараад, хэдэн хонотго тэрэнэ носожо, сагаа үнгэржэ гэдгэ болоо нон. Намгандаа гэмүүлхэмше саг болодог нон бээ. «Энэ сүлөө забдагуй сагта үнөөжил хүхэ түмэртээ носождо, юунэй урда орохо юмши?» — гэжэн үгэнүүдхээ тэрбэлэн, хашаа соогооше шүрээбүүдэ тараагаад байдаг ушарнууд үзэгдэгшэ нон гэсэха. Нүүлэй нүүлдэ хашаа сооше, сагаа гэртэйше зайн гэжэ носоходо, булта хүхилдөө нон ааб даа.

Цедашын намтар бусад олон залуу хүбүүдэй намтартад ади: бургуулдаа нураа, колхоздоо хүдэлжэ, нүүлээрнэ сэрэгэй албанда ябаа. Ленин багышын түрөөр зуун жэлэй ойдо бэлэг болгон.

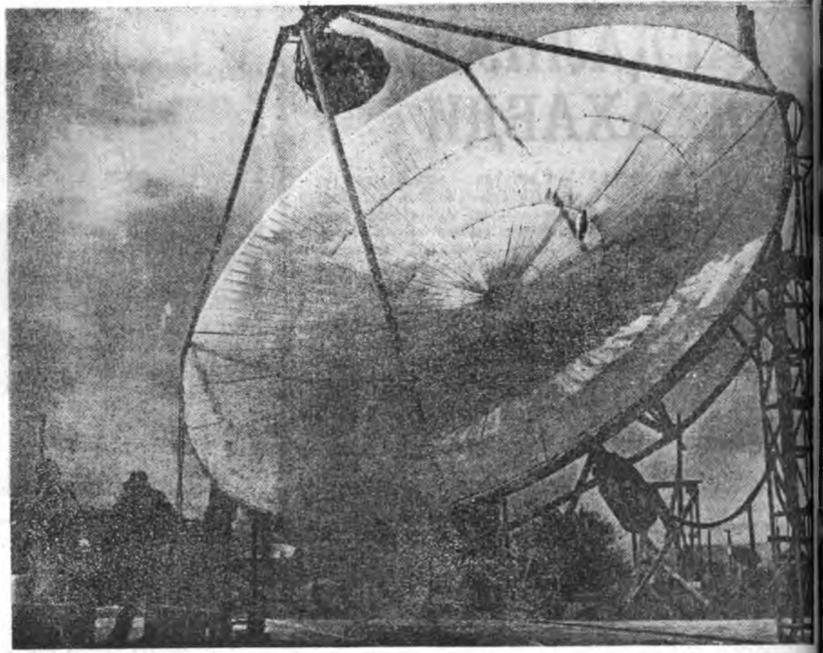
түл абалгала хайнаар үнгэржэбэ гэжэ Цедаша найдуулаа нон. Тинг гэрэ Владимир Ильич Ленинэй ойн баярта жэлдэ шинэ габылагтайгаар хүдэлжэ нигөө түлөө медальяр шагнаданхай байна.

Цедаша Батоевой звендо үнгэрэгшэ зун Баруун-Зангта гэрэ газарта үбэ сабиша. Унөөжил «Беларусь» трактортаа, арбаад гэнүүдтэй энэ звеносагай уларилай муушаг байгаа нээ хаа, 824 центнер үбэ бэлэжэ. Цедашын звенодо энэ үсөөн нон, теэд эбтэй эмхитэйгээр хүдэлжэ. Тэдэнэй оролдолын ашаар эрэхэ үбэлжэлгэн үедэ хүсэд хүрэхэ тэмцэл бэлдэгдэнэ байна.

Элэ үдэрнүүдтэ тус бригадынхид үбэлжэлгэдэ бэлдэн, бүхы үбнээ хөрөнүүдтаа тажаа асараа. Хуушанхан трактораа хүршэгэнүүдэд лэ, хониншод модо, хабтагай асарга, бүхы хото хөрөнүүдтаа дүлвэлэн байна. Цедашын даанхан отара эртэ түрхөөр, икүсственна аргаар үржүүлэгдэнхэй.

Мэнэ хаяхан Ага тосхондо үйлдэбэринн залуу түрүүшүүлэй слёт боложо үнгэрөө. Тэрэн дээрэ Цедаша Батоево «Эрхим хониншод» гэжэн турхан баруулаглаа. Энэнь залуу хониншодой оролдосотой ажалыс, туйлаан амжалтануудыс гэршэлэн.

Партингаа ээлжээтэ XXIV съездыс уугтуулан, залуу хонин ажалай бэлэг болон, хониндоо хайнаар харуулхаха, үбэлжэлгэе эрхимээр үнгэрэхын хойнооо эрмэлзэнэ. Д.Н. ВОЛОТОВ.

АНХАВАД Туркменин ССР-эй Науануудай академин физико-техническэ институтай рлиотехникын лабораторин хүдэлжэрижэшэд аралдай ажадына наранай элшэ хүсэ хөрөгөлхэй үржээг турналга хэжэ байхат. Наранай элшэ хүсэ зайн галда оруула нэгэ тинжэ турналга хэжэдээн байна. Тэрэн арбан метр гүнзэгшөө үбэ бүлэжэ абаха насос хүдэлгэнэ байна. Туркменин эрдэмтэд Москвагай Г. М. Крижановскийн нэрэмжэтэ энергетическэ институтай хүдэлжэрилгээд тулаламжа үзүүлжэ байдаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: геолотхээрэлтэ харуулагдана. ТАСС-ай фотохроним.

УЛАСХОРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

АРАДУДАЙ АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛАЙ АША ТУАДА

Варшавска дөговорто хабаадаг үрэнүүдэй Политическэ консультативна комитетэй зүблөөнэй үрэ дунгүүдыс дэлхэйн олонитэ гүнзгэй өнөөч хананаа ханан утгаа. Социалис ороноудай хүтэлбарилгээдэй үзүүлэгшэ ханианууданхайн галыс, шөнэ байуулагтын дайсадыше Воинхородын уласхорондын оршоодо дэлхэйн социалис ороноудай шинсэхы үүржэ дүүргэжэ боложо байхан арсангагүй баримтыс харуулнэ.

Берлиндохы уулзалгын бодото зорилгыс хазгайруулыс нөхдөгдэ, буржуазина хархис хэбэл хэзэн тоно бээ гаргашаалат. Америкын «Нью-Йорк таймс», Лондондай «Дейли телеграф», Баруун Германин «Дн Вельт» болон империалис номлолоной бусад хэбэл тус уулзалгалаа «ямарше үрэ гарахагүй» гэжэн хэбэртэйгээр худал уурмаг үгэнүүдыс эхээр таралхан байха юм.

Водто байдал хархада, эдэ түмэн номлолоной урда мэтэ үгээс үгэнүүдтэй байдала ороо. Политическэ консультативна комитетэй зүблөөн хани халуун, ахэ дүүгэй харилсаа хоолобойн, хүсэдөөр өгөйлөсөдгын оршон байдала үгэнөө. Европодогын аюулгүй байдалыс бажжүүлэхэ ба амгалан ёной харилсаа холбоо хүтээхэ тухай, Индочитайтай байдалай улам шархууша нага болон тухай, Дутын Зүүн зүгтэ амгалан тайбан, аюулгүй байдал тогтоохо ба Африкан бээ даанхай гүрэнүүдтэ эсэргүү империалис харата ябуулануудыс боложоула хэрэгтэй байхан тухай гэхэ зэргын шухалын шулаха асуудалнуудаар зүблөөндэ хабаадагшад шантахан мэдүүлэгүүдыс хээн байна бишуу.

«Варшавска дөговорто хабаадаг ороноудай коммунис партинуудай, правителствануудай хүтэлбарилгээд уласхорондын хэзэн олон асуудалда, тэрэ тоодо Европодогы шархууша нага байдал нулааруула асуудлаар нэгэн ади наналтай байба» гэжэ «Нью-Йорк таймс» галгашье мүнөө мэдэрхэ багай болонхэй.

Европо түби дээрхи шархууша нага байдал нулааруула социалис ороноудай хүсэлэл оролдогто үрэ эхлэгшээр туйлаха гэжэ урда тээбэ эгизгээшьегүй байхан ажагалгашада мүнөө эли боложо үгөө. Европтын гүрэнүүдэй шархондохы харилсаанда шархууша нага байдал нулааруула хүршэ хайн харилсаа холбоо үргэлжэ эрмэлзэгэ бүри эхээр гаралга болоо. Социалис ороноудай угаа эхэ хүдэлжэри хэбэнэй ашаар аюулгүй байдал ба харилсаа холбоонэй асуудлануудаар нигтэ Европтын зүблөө зарлаха нүхээсэл мүнөө би болонхой. Эб найрамдал хүсэдг Европтын арадуудай тура хүсэлэй бэлдүүлэгдэхын тулада өөндөө луддылаха бүхы юмжэ хэхээр шидэнги байнааа Берлиндохы уулзалгада хабаадагшад нэгэн наналтайгаар элрэхэ хэбэл мэдүүлээ.

Гэбшье шархууша нага байдал нулааруула, амгалан ёной харилсаа холбоо байгуулыс хүсэдггүй шүүт өөндөгшөө ябуулануудыс боложуулагүй. Энэниие юун гаршэлжэ үгэнөө гэхэдэ, тухайлбал, НАТО-ой эсэржэ түрхмэй этгээгүүдэй эдэбхитэй боложо байхат, ФРГ-а үбөө нэхэхыс эрмэлзэгэ, милитарис хүсүнүд харата ябуулануудыс хэжэ байнаар, США, ДРВ-дэ эсэргүү эрхээр ааша шэнээр гаргана, Израилин ба уласхорондын хархис хүсүнүүдэй империалис политика гаргалдаг гэмээр Дутын Зүүн зүгтэй оршон байдал эб найрамдалай хэрэгтэ түбэтэй байхан зангаараа. Гвинейн Республигада эсэргүүтээр Португалин колонизаторнуудай зобсөгтэ эсэржэ түрхмэй ябуула үүдхэгдэ.

Бүхы дэлхэй дээрэ аюулгүй байдал найдамтайгаар хангаша зорилгоор уласхорондын оршоодо нэгэлжэжэ ябуула саашадаашье зүблэжэ бөлөгшүүр шидэнги байхан тухайга Берлиндохы зүблөөндэ хабаадагшад элрэхэ хэбэл мэдүүлнэ нэгэн эрхэ байдала эхэ ула шархууша байдал нулааруула, шархууша нага байдал нулааруулын, уласхорондын үргэн харилсаа холбоо байгуула политикыс социалис ороноуд эдэбхитэйгээр үргэлжүүлжэ байна.

ЯПОНОЙ СОЦИАЛИСТНУУДАЙ СЪЕЗД

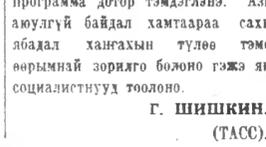
Ороной томо социалис партини Япон-Япон социалис партини 34-дэхи ээлжээтэ съезд ноябрийн 30-ха декабрийн 2 хүртээр Токйодо болоо (үнэрхэн парламентакэ хунгалтын үедэ тэрэнэй кандидатуудай түлөө 10 миллион япон хунгангад дуугаа үгэнэй байгаа). Энэ хадаа ороной дотоодын политическэ байдала дахи эхэ ушар болоо. Япон милитаризм ба тэрэнэй эсэржэ политикыс нэргээхэ оролдогто гаргалга хүсөнүүдыс америк империализмын дэбэр гэжэ байхан оршон байдала социалис партини ямар хараа болд баримталнааа дотоодын болон гададын хархис этгээгүүдэй наанаалгалгай эсэргүүсэн япон аралдай хэхэ төмсөлэй сашанхи хадаа замууд нилээд эхээр дүндыхаха байна.

Японой хархис хүсүнүүд өөрөнгоо хүйдхэлжэ ябуулануудыс бүри эдэбхитэй боложо байна гээд США-гай ПИК-эй түрүүлэгшэ Т. Нарита съезд дээрэ үгэ хэлэхэдэ тэмдэглээ. Барунай үзэл хэтэрмэ эхээр гаргалгадэй ябууланууд тушаа болон амлаара үзэгдэл бэш, харин правителствын, зонхилхы либеральн демократическэ партини политическэ хараа шугамай үр дүн болоо. Конституцие хуйбгалаа оролдогто гаргалдаа, хархис хүсүнүүд милитаризм нэргээхэ зам өөртөө нэгжэ үгэхыс эрмэлзэн гээд үгэ хэлгэш онсолон тэмдэглээ.

Хархис хүсүнүүдтэ эсэргүүсэн, ороныс милитаризацлагад эсэргүүсэн, япон-америк «сэрэгэй» дөговор болохын түлөө, Окинавыс амгалан, демократическэ ёшоор бусадхын түлөө саашаа төмсэхээр социалис партини шидэнги байханыс съездын баталан абаан шидхэбэриүүд соо онсолон тэмдэглэгдэхэй.

Японой социалис парти хадаа конституциин ойро хүртээшгүй байгыс, демократи болон бөө абагын байдалыс, мун арадай байдал хайжаруулыс хангаша шадаахар коллизондоо правителство арадай оронодо түшгэлэн байгуулахын түлөө тэмсэна.

Гансахан Холбоото Штадуудай бэшэ, харин Урда Корейтэй, чанкай-шинтнуудай Японой баталан дөговорнуудыс болоулаха шулаха гэжэ Японой социалис парти өөрөнгоо программа дотор тэмдэглэнэ. Азидай аюулгүй байдал хамтаараа сахиха абадал хангахын түлөө төмсэл өөрмөнэй зорилго болоно гэжэ япон социалистнууд тоолон.

Г. ШИШКИН. (ТАСС).

Индинн хүдөө ютагууд зайн галаар хангагдана

ДЕЛИ. (ТАСС). Оронойнгоо хүдөө ютагуудыс зайн галтай болгохо хэрэгтэ горитой амжалта бээ дагааг оршожо байхан үеэ соогоо Инди туйлаха. Гурбан табан жэлэй турша соо энэ ороной хүдөөгэй 80 мянган тосхон зайн галтай болоо.

РИСЭЙ ҮНДЭР УРГАСА

ХАНОЙ. (ТАСС). Нүүлэй арбан жэл соо эгэн үндэр ургаса мүнөө намар ДРВ-дэ абаба. Рисэй намарай ургасын хуралга Вьетнамай Демократическа Республикада амжалтагайгаар дүүржэ байна. ДРВ-гай Централы Статистическэ Управленин дэб дээрхи мэдээлэл ёшоор мүнөө гектарнаа дунда эсэргээр 20,58 центнер рисэй ургаша абаба. Тэрэн нөндө жэлэй хидэ орбол 10 процентээр дээш гарана. Республикын 23 провинци урда дэлэй хэмжээнхэ холо дээш гарба. Жэшээс Каобанг провинци—24,5 процент, Тхайин провинци—16,2 процент, Хатэй провинци—12,6 процент үгү ургаса абаба. ДРВ-гэй социалис экономико бэлхүүдхэ хэрэгтэ рисшэдэй амжалта эхэхэн туша нэмэри болоо.

ЛОНДОНДО ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ БОЛО

ЛОНДОН. (ТАСС). Зүүн-Урда Анладхидэй дай байдалаа Холбоото Штадууд хангашаха гэжэ Вьетнамай Демократическа Республикын газарыс америк авиацин хайхан бомбо-буудоо горшэлжэ үгэнэ гээд Урда Вьетнамай Националыя сүлөөлэгшэ фронтан Централы Комитетэй гүшүн Ма Тхичу Лондондо мэдүүлэн байна. Вьетнамад медицинскэ тулаламжа үзүүлжэ талаар Англин комитет декабрийн 4-дэ пресс-конференци үнгэрөө. Тус комитетэй уралаар Лондон эрэгдэй байхан ИФО-гой түлөөлөгшэ ингэ-дэж онсолон тэмдэглээ. Вьетнамай асуудал гүрмшүүлэгдэ, тусхайлбал, Париждахи хэлсэнэй ябасада энэ шөнэ эсэржэ ябуулгын тохолоуула хойшлонтуудай түлөө США-гай правителство хүсэдөөр харюусаша байна. Вьетнам арад эб найрамдалыс хүсөөн, харин Холбоото Штадууд дайн байдалаа үргэлжүүлжэ, гээд Ма Тхичу хэлээ. Тимхэлээ Холбоото Штадууд хадаа Урда Вьетнамай Республикын саг зуурын революционн правителствын 8 пунктнаа бүри элэн амгалан ёной дурадалгайгайгаар. Эдэ аграрна шөнэхэлжэлгүнүүд тон удаанаар бөлүүлгэдэнэ. Жэшээлхэдэ, нимэ хэмжэжэ ябуулаха Венесуэладэ 10 гаран жал соо хэгдэжэ үргэлжэлнөөр.

Неру, Болвины мэтын ороноуд галтай андошоно. Газарай талаар шөнэхэлжэлгүнүүдыс болото дээрнэ хэхэ ябадал хүндэ байдалаа гараха арга болоно гэжэ Хуан Веласко Альварезин, Хусе Уан Торресай правителстванууд тоолодог юм. Эгээл тинжээ энэ оройн олонх болдог тарашагай дэмжэлгэдэ түнэглэнэ. Зүүнай үзэл баримтлалда партинуудай кандидат Сальвадор Альенде Чилин президентын тушаалыс халхан эзэлээ. Тэрэниие олонитэй тарашад эдэбхитэйгээр дэмжэнэ.

Куба Латин Америкын тарашагад зоригжуулхыс жэшөө болон. Кубын революционн правителство помешигүүдыс эзэлсэн үгы хэхэ, газартай болохыс хуусайн хүдөөгэй ажалшадэй хэтэ залаял хүсэл эрмэлзэлыс бөлүүлээ.

А. КОЗЛОВ. (ТАСС).

ООН-дө ТАРААГДАБА

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Варшавска дөговорто хабаадаг гүрэнүүдэй Политическэ консультативна комитетэй зүблөөнэй Берлиндэ энэ оной декабрийн 2-то баталан абаан дөговорнуудыс СССР-хэе олон дэргэлэ байдаг саг үргэлжын лөөвлэлин зургаан хэблээдэ олон андэ тараагаа.

Дундада далай бузарлагдана

РИМ. ТАСС-ай корреспондент В. Попов нигжэ дамжуулаа: Италинн нислэл хотодо сүүлдэ Европтын 300 гаран эрдэмтэй тобшолол гаргана. Өөндөгшөө шэнжэлгүнүүдыс тэлхын, наар хэхэ хүдэлжэри хамтын түсөө зохиохын, Дундадэй эрбээр ажабуулаха туйлаан дон аюултай тэмсэхэ хархис хараалхын тулада эрдэмтэд сүлжээнэ.

КНДР-тэ эсэргүү харата ябууланууд

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). ЦТАК агентствын мэдээсээнэй ёшоор США-гай агарай-сэргэй хүсүнүүдэй самолдууда декабрийн 4-дэ КНДР-эй агарай хилыс дабаа. Декабрийн 5-да Имчжинган мурэнэй алагата байхан Корейн Ардай армин хариуулууд пүлэмүүд болон буулануудаар буудагдаа. Корейн дай армин подразделлэнгэ өөрыгөө хамгаалха хэмжээтэй абажа, америк сэрэгшөйгэй рата аашыс хүсэдөөр талхуу гээд агентствын мэдээсэл соолгэдэнэ.

Баскскэ патриодуудыс хамгаална

БИДАНЕИТ. (ТАСС). Баскскэ патриодуудай «хэрэгээр» сүүдэй болохоё байхантай дашарамуулан. Испанин сэргэй министрэ буруушаалтын телеграммыс испан ардай тэмсэлдэ талархадаг Венгрийн комитет эльгээгээ.

ОНСО БАЙДАЛ

МАДРИД. (ТАСС). Басккуудай ороной провинцинуудай нэгэн болото Гипускоада Франкогой правителство декабрийн 4-дэ онсо байдал тогтоого. Баскка 16 патриодуудыс Бургосго сэргэй трибуналай сүүдлэжэ байхан үедэ ука гаргалдан байна. Сүүдлэгээд эсэргүү буруушаалтын тэмдэг болгодожо, Испанин томо городуд Мадрид, Барселон, Бильбао ба Сан-Себастьян олон предпрятин ажалшад хүдэлжэрэхэ хала, магазинууд, нураалсагай газарнууд хаагдаа.

Нэгэдэхы туулаанда: «Советуудуу — олонитыс эмхидхэгшэ мүн» гэжэн түрүү бэшгэ. КПСС-эй XXIV съездын хүндэлгэдэ гэжэн гаршад доро Ю. Коржиков «Могой горхойно басагад» гэжэн корреспонденти. ТАСС-ай мэдээ.

Хөбдөхийн туулаанда: КПСС-эй Загарайн райкомой пропаганда болон агитацин таагыс даагша А. Кондратьевагай статья. И. Дамбуевин «гэр бүдын эдээс» гэжэн статья. В. Дугаровай «Урэмдэгийн мастер» гэжэн очерк. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи туулаанда: А. Сахаровскайгай «Замай тэмдэглэл». Долон хонгой уласхорондын шэнжэлэл. Хилын саанааха абтаган мэдээсэл.

Дүрбэдэхы туулаанда: Х. Квактун гошын «Начал» гэжэн кинофильмдэ бэшгэдэн шэнжэлэл. Спортин нонин. Сонохол.

Редакторай орлогшо Р. Б. БИМБАЕВ.

ЛАТИН АМЕРИКЫН ТАРАШАДАЙ ЭРИЛТЭ ХЭРЭГЛЭМЖЭ, ХҮСЭЛ ЭРМЭЛЗЭЛ

Латин Америкэ үзэхэлэн хадаа уулзалуудараа, нэлэхы нөдөг гол нутагунуудаараа, хүсэтэ гол мурунүүдээрээ, эхэ хукурнууд болон үржэлтэ газар дайлаара суурхадга. Газар руу дайныгшэ хадхаа хаа, бананай модон ургаша гэжэ Латин Америкын зон өөндөө хэлсэдэг юм. Индикы аятай зөнд уларн: өөрөө хурын элбэгээр орогто ушар олон ялын ургамал тариха, жэлдэ хэдэ дахин ургаша хурхад арга олгоно.

Гэбшье «хөдөдо нөгөөс» байлаг энэ хизаар нутагай харгынуудаар аяншалхадаа, хүдөө нөмөгүдхэй ажаллаа зоний үгшатай ядуу байдалыс заабол бөрхөрш. Бразилин нислэл Рио-де-Жанейро хотодоо зүүн километртэ оролдог Финка де Жезус тосхондо ошолон тухайлаа хананаб. Энэ тосхон томо помешигтэй. Латин Америкэд хэлсэдэгтэй ёшоор, латиноидын мэдээдэ байдаг юм. Помешиг дон Жозе гэгшэ банан ба бусад таримал үр жэмжүүдыс ургуулаха, ондоо ороноутга худалдан, угал эхээр баяншаа хүн, Тэрэнэй батрагууд хабтагайгаар баригданан, палынын набианаа хумалгалтай балгаанууд соо байдаг, харанхынаа харанхыс болот худалдэг, манжөөвө гүрмэй намарагданан хара фаселин шүүвэр гол түлээ хоолоддог юм. Аграрна хуулин асуудлаар

бүхэдэлхэйн түрүүшын конгресс Венесуэлын нислэл—Каракаста ханган болоо. Хүдөөгэй ажалшадай хэхүү хүндэ байдал тухайла конгрессий олон делегат хэлсэхын байна. «Латин Америкын хэхэ миллион тарашад үдэхэ бүхэндэ үзэн хооноор ундагад» гэж конгрессэй түрүүлэгшэ Виктор Хименес мэдүүлээ.

Ажамидаралай, ажалдай хүндэ хүшэр байханаа, тулуур муу эдэ хоолово уламжалан, хүн зон, илангаяа үхүүбүд олоор үбэлдэжэ, үхэдэг. Латин Америкэд жэл бүри 750 мянган үхүүбүд гээгдэг юм. Индикы хүнүүд дунда эсэргээр оройдоо 30—35 нага элдэдэг. Иймэ уйдхар гашуудалта байдалай шалтагануудын юуб? Шалтаган олон байха. Зүгөөр гол ушарын гэхэдэ, ажахы эрхилдэг ёно гүрминын хуушаржа, хойшо гаранхай, газар унанин тон тааруугүй—буруугаар хууларилгадана гэжэ Латин Америкын түрүү үзэл болото экономистнууд онсолон тэмдэглэдэг байна. Үсөөхэн латиноидистнуудай угал эхэ, заримдаа хахам миллион гектар хүртээр газар эзэлэхэдэнэ, харин олон миллион тарашад тохочомшье шэнсэн газаргүй байдаг. Газаргүй тарашагай гол Парагвайда—93 процент, Бразилида—82 процент, Гватемалада—80 процент, Колумбида—79 про-

цент болонго. Мун помешигүүдэй газарай нилээд эхэ хубин тарилга хэгдэнгүй үлдэг. Тэрэн дээрэ тарилга хэхэ хаа, хэдэ олон үзэхэлэн хүнүүдыс тэмжээжэ болохо байгаа.

Латин Америкэдэ нутагай помешигүүдэ гадаа, США-гай компаниүүд, мун энэй хүнүүд эхэ газар, ула эзэлдэг. Жэшээлхэдэ, тэдэнэр Бразилин бүхы газарай гурбанай нэгэ шахуу хүдөө эзэлнэ. Алтан, алмаз, түмэр, нефть, эд болон урсалн рудлар элбэг урда хүршээрнэгшөө газарыс бузмитаран — эзэмдэнхэй байдаг юм. Урдан тэндэхэ зонной өөндөө үйлдэбэрлэдэг байхан эдэ хойлой зүйлүүдыс США абаашажа худалдаг болонхой. Энэй Латин Америкын ороноудай хүдөө ажахыс нулааруула, тарашадыс үгүрүүлэн хоолоор улаа. Жэшээлхэдэ, «Америкын эдэ хойлой зүйлүүдыс худалдан абааннаа уламжалан, Венесуэлын хүдөө ажахыс хэхүү бэрхэтэй байдала оронохы» гээд, энэ оройн хүдөө ажахын үйлдэбэрлэгшэ, шөдэй холбоной президент Салазар Крус мэдүүлэб.

Угьрыш тарашад өөндөгшөө элдүрлэдэг тохомой шөнэн газарнуудыс орхөдө, тура городуд тээшэ зугадан ошоно. Иймэ ушар нүүлэй үедэ илангаяа олошооро. Аргентинин Чако провинцидэ зуун мянга гаран хүн, Бразилин

ПРАВДА БУРЯТИИ
МУНВЭДЭРГЭ
НОМЕРТО

ГЭНХИР
ЭКРАНУУДА